

Pieni pala Japania Lauttasaareen – keidas alueen asukkaille ja eksoottinen tuulahdus kaukomailta.

Suomessa ei juurikaan ole kaikille avoimia japanilaisia tai oikeastaan japanilaistyyllisiä puutarhoja, sillä Roihuvuoren Kirsikkapuiston lisäksi puistoja taitaa olla ainoastaan Vantaan Viherpajan yhdessä kasvihuoneessa. Helsingin kaupunki ylläpiti aiemmin Viikissä sijaitsevaa Gardeniaa, mutta sen toiminta on ilmeisesti lopetettu. Miksi emme loihdisi Lauttasaaren seuraavaa upeaa Japanilaistyyllistä puutarhaa? Tällaiseen puutarhaan Lauttasaari itsessään antaa täydelliset puitteet ja lähtökohdan. Saarella on kuitenkin muutamia hieman metsittyneitä ja hoitamattomia puiston osia, joista jonkun kunnostamalla japanilaistyylliseksi puutarhaksi ei viedä tilaa olemassa olevalta puistolta, vaan päinvastoin, kasvatetaan puiston aluetta sekä samalla korostetaan sen luontoa ja viehättävyyttä.

Tarkoituksena ei kuitenkaan ole luoda puistoa, joka on ikään kuin vain siirretty yhdestä kulttuurista toiseen, vaan suomalaiseseen miljööseen luotu puutarha, joka hakee vaikutteet japanilaisista perinteistä.

Japanilainen puutarha voi olla minkä kokoinen vain, vaikka parin metrin levyinen käytävä talojen välissä, se voi myös olla kuisti, pieni alue pihalla tai suuri ja avara puisto. Pääasia kuitenkin on, että se kunnioittaa luontoa ja vangitsee siitä oleellisen. Japanilaiset puutarhat ovat yksinkertaisia. Perinteisessä japanilaisessa puutarhassa ovat seuraavat elementit, joko aitoina tai kuvaannollisesti: lampi, saari, kiviä, joki tai puro sekä puut.

Japanilaisen puutarhan lähtökohtana onkin aina luonto tai idea luonnosta, kun se on kauneimmillaan. Japanilaisille puutarha on kuin taideteos, jota tarkastellaan joko yhdestä tai muutamasta, tarkkaan harkitusta suunnasta. Puutarhaa käytetään meditaatiota ja rauhoittumista varten. Se tarjoaa yhteyden luontoon, jonka tarkoitus on saada ihmiset irrottautumaan arjen kiireistä.

Nykypäivän japanilainen puutarha on ennen kaikkea aisteja herättelevä ja rauhallisuutta luova kokonaisuus, jossa luonnonmukaisuus on pääroolissa. Siellä hyödynnetään mahdollisimman paljon puistossa jo valmiiksi olemassa olevia elementtejä. Rakenteet pyritään tekemään sen näköisiksi kuin ne olisivat olleet aina paikallaan.

Japanilaiset rakentavat puutarhat ympärivuotisiksi, esteettisesti kauniiksi alueiksi. Suunnittelussa otetaan huomioon eri vuodenaikoina vaihtelevat värit ja kasvien ja puiden muodot. Puutarhaan luodaan tunnelma hallitusta tyyneydestä korostamalla avointa tilaa, yksinkertaisuutta ja muotoja. Kaikki on tarkkaan harkittua ja suunniteltua, mutta taitavalla suunnittelulla lopputulos näyttää luonnolliselta.

Japanilaisessa kulttuurissa kivi on puutarhan tärkeimpiä elementtejä, jonka ympärille kaikki muu usein rakennetaan. Kivet voivat olla yhtä hyvin rosoisia kuin sileitäkin, vaaleita tai tummia. Kiviasetelmat ovat olennainen osa japanilaista puutarhaa. Itämaisten kulttuurien uskomusten mukaan kivillä on tietoisuus, joka ilmenee syvänä hiljaisuutena. Kivien asetelu saattaa näyttää satunnaiselta, mutta niiden paikka ja sijoittelu on tarkoin harkittua.

Japanilaisten puutarhojen purot ja lammet kuvaavat puhtautta ja vedellä on suuri merkitys japanilaisessa puutarhassa, ja jos ei sitä ole mahdollista saada aitona esiintymänä, se esitetään kivien tai hiekan avulla. Vesi saa eloa ja liikettä aikaan puutarhassa erilaisilla äänillä ja heijastumilla. Se luo vastapainon kiven vakaudelle. Vesi voi olla puutarhassa pienenä lampena, purona tai vain sille tarkoitettussa astiassa.

Kierreltävässä kävelypuutarhassa (kaiyū-shiki) polku kiertää lammikkoa, jotta näkymiä voidaan ihailla myös veden kuvajaisina. Lisäksi tällaisen polun varrella on yllätyksiä, koska ideana on, ettei puutarha ole nähtävissä kokonaan, vaan jokaisessa polun käänteessä aukeaa uusi näkymä. Polut tehtäisiin tarkoituksella mutkitteleviksi, jotta kulkija joutuisi kulkemaan hieman hitaammin ja pysähtyisi oikeasti katsomaan puutarhan yksityiskohtia.

Luontaisesti alueella kasvavia komeita puita voitaisiin täydentää kasvupaikkaan kuuluvilla kotimaisilla lajeilla sekä paikan henkeen sopivilla japanilaisilla kasveilla esimerkiksi Japanin kansallispuulla, Japanin vaahteralla ja saarella jo kasvavilla kirsikkapuilla. Tämän kaltaisessa puutarhassa valot ja varjot ovat kuitenkin kukkaloistoa merkityksellisempiä. Tärkeintä on tunnelma ja vehreys. Ympäri puistoa voisi kävellä esimerkiksi maahan istutetuilla kivilaatoilla tai hiekkapolkuja pitkin.

Japanilaiseen puutarhaan kuuluvat olennaisena osana muutkin pienet rakennelmat kuten sillat, portit, seinät ja katokset. Siltoja käytetään paljon japanilaisessa puutarhassa, mutta ne ovat melko huomaamattomia, jotta ne sopisivat luonnon kanssa yhteen. Ne rakennetaan luonnonmukaisista materiaaleista, joko kivistä, puusta tai maan ja puun yhdistelmästä. Sillan avulla ei aina ylitetä aitoa vettä, se voi yhtä hyvin johdattaa vaikka hiekkapuron yli.

Puiston kehittämisestä, ylläpidosta ja rakentamisesta voitaisiin saada myös työllistämiprojekti alan opiskelijoille ja valmistuneille. Suomeen japanilaistyyllisiä puutarhoja on suunnitellut ja toteuttanut mm. Kazuo Makioka, maailmankuulu japanilainen puutarhuri.

Tehdään Lauttasaarelle sama, minkä kevät tekee kirsikkapuulle.

Alla muutamia linkkejä ajatuksia herättämään ja inspiraation lähteeksi:

<https://kotijakeittio.fi/artikkeli/puutarha-on-kuin-pala-japania-6.165.123673.02cfd2c0a8>

<https://kotijakeittio.fi/artikkeli/japanilainen-puutarha-somerniemella-on-metsaan-luotu-hiljaisuuden-keidas-6.165.160747.4457c8fe18>

<https://www.roihuvuori.fi/hanami/japanilaistyylinen-puutarha/>

<https://matkasto.net/viherpaja-japanilainen-puutarha-vantaa/>

<https://www.meillakotona.fi/artikkelit/japanilaistyylinen-puutarha>